

T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Sayı : 17312
Tarih : 08.03.2022

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Sağlık Hizmetleri Temel Kanununda değişiklik yapılması hakkında Kanun Teklifimiz gerekçesi ile birlikte ekte sunulmuştur.

Gereğini arz ederiz.

Garo PAYLAN

Diyarbakır Milletvekili

Serpil KEMALBAY PEKGÖZEGÜ

İzmir Milletvekili

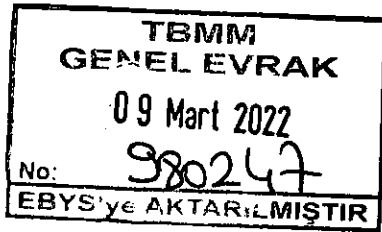
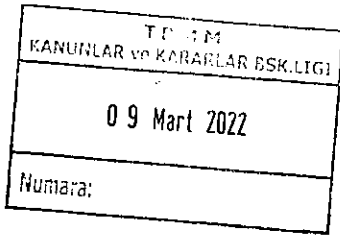
Erol KATIRCIOĞLU

İstanbul Milletvekili

Necdet İPEKYÜZ

Batman Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI	
Tali Komisyon	-Kadın Erkek Fırsat EőitliĐi -Plan ve Bütçe
Esas Komisyon	Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler
Tarih: 09 Mart 2022	Esas No: 2/4270

GEREKÇE

Enflasyonda son 19 yılın rekorunun kırılması ile hayat pahalılığının arttığı ve alım gücünün düştüğü Türkiye’de yüksek döviz kurları ve yüksek işsizlik yoksullaşma düzeyini tarihte görülmedik seviyelere çıkarmıştır. Covid-19 pandemisi yoksulluğu arttırmaya devam ederken yaşanan bu toplumsal yoksulluktan en fazla kadınların etkilendiği yapılan çalışmalarla ortaya konmaktadır. Nitekim Birleşmiş Milletler Kadın Birimi ve yine Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı devletlerin aldığı tedbirleri toplumsal cinsiyet çerçevesinden analiz eden ve 2020 Eylül ayı sonlarına doğru açıklanan Covid-19 Küresel Toplumsal Cinsiyet Müdahalesi İzleme Aracı verilerinde dünya devletlerinin çoğunun kadınları ve kız çocuklarını Covid-19 krizinin neden olduğu ekonomik ve sosyal etkilerden korumak için yeterince tedbir almadığı ve Covid-19 müdahalelerinde toplumsal cinsiyete duyarlı hiçbir tedbire yer vermediği belirtilmiştir. Türkiye’de kadınların yoksulluğunun bir tezahürü ise pandemi sürecinde artan işsizlik ve gelir düşüşleri sebebiyle kadınların, kız çocuklarının ve trans bireylerin alım güçlerinin yetmemesi nedeniyle regl oldukları zaman kullanmaları gereken hijyenik ürünlere erişememeleri olan regl yoksulluğudur. Nitekim, Derin Yoksulluk Ağı’nın Covid-19 döneminde derin yoksulluk deneyimleyen aileler ile gerçekleştirdiği araştırmada hanelerin yüzde 82’sinin dışarıdan bir yardım olmadığı müddetçe hijyenik pede asla erişimlerinin olmadığına ilişkin açıklamaları bulunmaktadır. Vergi ve gelen zamlarla birlikte ped alamayacak duruma geldiklerini belirten kadınlar, tamamen ücretsiz ve ulaşılabilir olması gerektiği üzerinden sanal medyada paylaşımlarda bulunmakta, Kadın örgütleri, "Ped lüks değil, ihtiyaçtır", "Bu zam kadınların temel ihtiyaçlarına ve sağlık hakkına bir saldırıdır" sözleriyle tepkilerini dile getirmektelerdir.

En çok mevsimlik tarım işçileri, mülteciler, büyük kentlerin yoksul kesimlerinde yaşayan kadınlar ve kız çocukları, cinsiyet kimliğinden dolayı çeşitli ayrımcılıklara maruz kalan ve regl olmaya devam eden trans bireyler ile cezaevlerinde bulunan kadın mahpusların, kız çocuklarının ve yine trans bireylerin regl yoksulluğu ile mücadele etmek zorunda kaldıkları bilinmektedir.

Dünya ülkelerinde yapılan uygulamalara baktığımız zaman İskoçya’nın 2018 yılında okullarda ve üniversitelerde ücretsiz hijyenik ürünler sağlayan, daha sonrasında ise hijyen ürünlerini ücretsiz hale getiren dünyada ilk ülke olduğu görülmektedir. Avustralya merkezli uluslararası eğitim ve savunuculuk örgütü Global Citizen’de dünyada 11 ülkede ped ve tamponun ücretsiz olduğunu açıklamıştır.

Türkiye’de ise Hijyenik bir ped firmasının 2020 yılında özel bir araştırma şirketi ile Türkiye genelinde ortaokul ve lise öğretmenleriyle gerçekleştirdiği bir araştırmaya göre; her 10 kız öğrenciden birisinin, ailesinin ekonomik durumları nedeniyle hijyenik pede ulaşamadıkları ve bu yüzden okula devam edemedikleri, hijyenik pede ulaşamadıkları için hijyenik olmayan alternatiflere yönelen kız öğrencilerinin, özgüven düşüklüğü nedeniyle okullarının yanı sıra arkadaşlarından ve sosyal çevrelerinden uzak kaldıkları tespitinde bulunmuştur.

Yine konu hakkında “Konuşmamız Gerek Girişimi”nin yürütücüleri Türkiye’de özellikle sosyo ekonomik bakımdan dezavantajlı olan tarım işçileri, mülteciler gibi grupların çoğu için hijyenik ped gibi menstrual ürünlerin lüks ve erişilemez olduğu, bu ürünlere erişemeyen

pek çok kadın ve kız çocuğunun paçavralar, gazete parçaları, hatta yapraklar kullanarak regl dönemlerini atlatmak zorunda kaldıkları ve bu nedenle de enfeksiyonlar ve ciddi sağlık sorunları yaşadıkları açıklamaları basında yer almıştır.

Temel ihtiyaçlar arasında ele alınması ve sağlık hakkı kapsamında ücretsiz sunulması gereken kadın hijyen ürünleri arasında sayılan ped ve tampona ulaşmada ciddi sorunlar yaşayan kadınların üreme konusunda sağlık sorunları yaşadığı da bir gerçek olarak durmaktadır.

Anayasa'da belirtilen temel haklar ve ödevler bölümünde de sağlık hakkı gibi birçok hak koruma altına alınmış, ikinci kuşak haklar arasında sayılan sağlık hakkı pozitif statüde bir hak olarak belirlenmiştir.

Yüksek enflasyon, yüksek işsizlik, alım gücünü düşürürken Covid-19 pandemisinin de özellikle ülkemizde dezavantajlı gruplarda yarattığı eşitsizlikler göz önüne alındığında kadın yoksulluğunun derinleşmesinin daha da artacağını ne yazık ki yadsınamaz bir gerçek olduğu ortadadır.

Özetle bu kapsamda sosyal devlet ilkesi ve sağlık hakkının korunması amacıyla hijyenik ped ve tampon gibi ürünlere özellikle okullarda, yurtlarda, sığınmacı kamplarında, tarım işçilerinin barınma alanlarında ve cezaevlerinde bulunan kadınların, kız çocuklarının, regl olmaya devam eden trans bireyler ve mülteci/göçmen/sığınmacılar gibi dezavantajlı olan grupların ihtiyaçlarını karşılayacak bir düzenleme yapılarak birçok ülkede olduğu gibi bu ürünlerin ücretsiz erişimlerinin sağlanması amaçlanmaktadır.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- Teklif ile, hijyenik ped ve tampon gibi ürünlere özellikle okullarda, yurtlarda, sığınmacı kamplarında, tarım işçilerinin barınma alanlarında ve cezaevlerinde bulunan kadınların, kız çocuklarının, regl olmaya devam eden trans bireyler ve mülteci/göçmen/sığınmacılar gibi dezavantajlı olan gurupların ihtiyaçlarını karşılayacak bir düzenleme yapılarak dünyada birçok ülkede olduğu gibi bu ürünlerin ücretsiz erişimlerinin sağlanması amaçlanmaktadır.

MADDE 2-Yürürlük maddesidir.

MADDE 3- Yürütme maddesidir.

SAĞLIK HİZMETLERİ TEMEL KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 7/5/1987 tarihli ve 3359 sayılı Sağlık Hizmetleri Temel Kanununa aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

EK MADDE 18- Anayasa'nın Kanun önünde eşitlik ilkesi 10 uncu maddesinin ikinci fıkrası gereğince ve sosyal devlet ilkesi ve sağlık hakkının korunması amacıyla

hijyenik ped ve tampon gibi ürünlere;

Sosyo-ekonomik bakımdan dezavantajlı olan tarım işçileri ve mülteciler arasında,

- 1- Okullarda, yurtlarda, sığınmacı kamplarında ve cezaevlerinde bulunan kadınlara, kız çocuklarına ve regl olmaya devam eden trans bireylere menstrüasyon dönemine yönelik hijyenik ürünler ücretsiz olarak sağlanır. Bu amaçla her yıl Sağlık Bakanlığı bütçesinden gerekli miktarda ödenek ayrılır.

MADDE 2- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.